Csongrád—Szentes:

Új híd a Tiszán

Új híd íveli át a Tiszát Csongrád és Szentes között. A Hídépítő Vállalat komlói üzemének dolgozói *befejezték az országrészeket összekötő híd pályájának betonozását és feszítését,* s a jeles eseményt hagyományosan ünnepelték meg: az új hídpályán egy százliteres sörös-hordót gurítottak át.

Legújabb Tisza-hidunkat — mint korábban a győri Mosoni-Duna-hidat is — a világon az egyik legkorszerűbbnek tartott módszerrel építették. Az úgynevezett szabadon betonozott és utófeszített hídfelszerkezetet a pillérektől a folyó fölött haladó zsaluszerkezettel betonozták, az elkészült elemeket a bennük húzódó acélkötelekkel feszítették egymáshoz.

Magyar—román közlekedési tárgyalások

Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter szeptember 9—11. között háromnapos, hivatalos látogatáson Romániában tartózkodott. Meghívójával, *Vasile Bulucea* közlekedési és hírközlési miniszterrel kölcsönösen tájékoztatták egymást országuk közlekedési feladatairól és távolabbi célkitűzéseikről, majd eszmecserét folytattak a két ország közlekedési és hírközlési szervei közötti együttműködés kiszélesítéséről. Megtárgyalták a két ország közötti vasúti közlekedés időszerű kérdéseit, a vízi szállítások fejlesztésének lehetőségeit, valamint a postaforgalommal kapcsolatos együttműködés kérdéseit. A Pullai Árpád vezette magyar küldöttség szombaton visszaérkezett Budapestre. (MTI)

Gépesítés

A következő fél évtizedben harmincmillió forintot fordítanak a szarvasmarhatenyésztés gépesítésének fejlesztésére a Mezőgép nyíregyházi vállalatánál. A cég három esztendeje kapott megbízást szarvasmarhatartás gépeinek gyártására, a szakosodásra. Az eltelt időszakban a nyíregyháziak megteremtették takarmányelőkészítésben, takarmányozásban használatos gépek parkját, megoldották a trágyakezelés gépesítését, kidolgozták a borjútartás műszaki technológiáját. Gyártmányaikkal a teljes hazai piacot elláthatják — gépimportot téve szükségtelenné —, sőt az idén már külföldi piacokra is kiléphettek.

Megkezdődött a fűszerpaprika őrlése

Közepes a termés, de kiváló a minősége
Élesedik a piaci verseny — Újabb gépek

A szegedi táj nemes fűszerpaprikája méltán lett világhírű, s szerzett elismerést az itteni termelőknek, paprikamolnároknak. Bár azzal is tisztában van mindenki, hogy a nehezen megszerzett rangot igen könnyen el lehet veszíteni. Ilyen veszély persze nem fenyegeti ma még a szegedi fűszerpaprikát. A *Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat* vezetői úgy vélik, hogy az erősödő piaci versenyben is talpon maradnak. *A paprikaszezon most kezdődik: a termelők elkezdték az érett, piros színű fűszernövény szedését, a feldolgozó üzemben pedig beindult az igazi szezon.*

A vállalat főmérnöke elmondta, hogy a vidéken 5200 hektáron termelnek fűszerpaprikát, tehát a nyersanyag számukra elegendő. *Csak jó közepes hozamra számítanak, viszont örömmel tapasztalják, hogy az idei fűszerpaprika minősége még a tavalyinál is jobbnak igérkezik.* Ez viszont sokkal fontosabb még a mennyiségnél is. Lényegesnek tartják még a gyors begyűjtést, mert minél korábban leszedik a tövön már szépen megpirosodott, megérett paprikát, annál hamarabb jelenhetnek meg a külpiacokon friss termékeikkel, őrleményeikkel, az új zamattal.

Hangsúlyozták a földdolgozó vállalat szakemberei, hogy *a termelőnek is megéri a szelektálás, a többszöri szedés,* hiszen a szeptember 10-ig leadott paprikáért kilogrammonként 60 fillér felárat fizettek. Az is igaz, hogy a paprika termelésébe beleszól az időjárás, de sokkal nagyobb szerepe van a gondos művelésnek. A minőség nem gyöngülhet, ha romlana a fűszerpaprika, annak a piaci kondíció látná kárát. S ha a szegedi paprika visszaszorulna a külpiacokon, annak a termelőkre is hatása volna, hiszen kevesebbet kérne az ipar tőlük. Már pedig a paprika termelése kifizetődő és biztonságos a mezőgazdasági üzemeknek. Ennél jobb exportunk aligha akad, hiszen minden hazai eredetű benne.

A feldolgozók azt mondják, hogy *nincs pardon a minőségben,* megkövetelik a szerződésben rögzített szabványokat. Volt esztendő, amikor olyan bő termést szüreteltek, hogy a mennyiség jóval meghaladta a feldolgozás kapacitását, s olykor a nagy mennyiségben a minőség is elveszett. De alapelvként fogadták el, hogy minden megtermett értéket vegyenek át a termelőtől, nehogy visszaessék a termelői kedv, érdekeltség. Viszont a gyönge termés őrleményét vétek lett volna külpiacra adni, mivel avval rontottak volna stabilitásukon. Az ipar átveszi a termést, de föltétele, hogy jót termeljenek a földeken. Semmit sem szabad kockáztatni, hiszen a szegedi paprikafeldolgozó termelésének 60—70 százalékát külországokban értékesíti.

Milyen a jelenlegi export kondíciónk? A vállalat vezetői reálisan értékelnek. Az NSZK-ban, Ausztriában kedvelik, szeretik a szegedi paprikát zamata, „fűszerező képessége" miatt, s megszokták. Jó vevőnek számítanak a szovjet, a csehszlovák és a lengyel kereskedők is, de újabban az USA is vevőnek jelentkezett, bár a kaliforniai éghajlat kedvező a fűszerpaprika termesztésére. S úgy Európában, mint a világ más tájain fölerősödött a konkurrencia. A spanyolok a legerősebb versenytársak. Paprikaőrleményük színe igen kedvező, de a magyaroké még állja a versenyt, különösen az aromája dicséri a szegedi paprikát, amelyet nem lehet utánozni. *Természetesen a hazai piac sem mostoha.* Sőt, végül is mi vagyunk a legnagyobb piac, mivel az egy főre jutó paprika fogyasztásunk évente 60 dekagramm. S egyre inkább „szépül" is a hazai őrlemény, mert a nemesítők olyan fajtákat adtak a termelőknek, amelyeknek a színe élénkebb, kifogástalan.

Milyen paprikát kérnek a külföldiek? Országa válogatja — mondják a szakemberek. Vannak vásárlók, kiket nem érdekel a szín, annál inkább a csípősség, mások csak a színezésre érzékenyek. Az árakkal is elégedettek lehetünk, ma még megfizetik a magyar paprikát, sőt az sem ritka, hogy már országok termelői és kereskedői magyarosnak mondják őrleményeiket, — mert ettől remélik paprikájuk kelendőségét.

A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalatnál már megkezdődött a főszezon. Az ügyesebb termelők szállítmányait „csipedik" a szárítók szomszédságában. Jelenleg nagy segítséget adnak a *szegedi középiskolák diákjai.* Bár azt is elmondták a vállalat vezetői, hogy hamarosan két új csipedő (a paprika csumáját leszedő) gépet állítanak munkába. Egyiket a Pusztaszeri Hét Vezér Tszben, a másikat vállalatuk mórahalmi telepén. Azon is gondolkodnak, hogy megvásároljanak egy osztrák gyártmányú csipedőgépet, amely a nyers paprika csumáját távolítja el. Ezzel energiát is megtakaríthatnának, hiszen a paprikacsumát már nem kellene szárítani. Bírják-e erővel a vállalat dolgozói, berendezései? Bírják, bár ehhez szükség van a tervszerűségre, a termelőknek is igazodniuk kell a szállítási határidőkhöz, akkor nem lesz várakozás, hosszas sorbanállás.

A paprikafeldolgozóban minden a helyén, készen áll, a szárítóberendezéseket időben kijavították. Most kezdődik a „nyomás", — mondják, mert ahogyan közeleg Szent Mihály-napja úgy fokozódik a paprikaszüret. A *vállalat hengermalmai már az új termést őrlik,* itt az új, a friss aromájú paprika. Arról is beszámoltak a vezetők, hogy *hagyományos és ismert termékeiket is teljes kapacitással gyártják:* újból készül a híres halászlé-kocka, bőven van Delikát—8 és 10-es jelű ételízesítő. Húskonzervek közül említést érdemel az NSZK-nak gyártott marhahús-rolád, s a Szovjetunióban kedvelt szegedi tyúkpörkölt. Szeretnék a hazai üzletek választékát is bővíteni a kétféle ízesítéssel készített új marhahúspástétommal.

G. I.

A TOT irányelvei

Vélemények, viták

Számvetésre készül a termelőszövetkezeti mozgalom. A TOT IV. kongresszusa előtt közzétették, országos vitára bocsátották az eddigi eredményeket, és a további feladatokat összegző irányelveket. Termelőszövetkezeti küldöttgyűléseken, munkahelyi közösségek értekezletein szóltak hozzá téesztagok, nyugdíjasok, vezetők, s tettek javaslatokat a munka könnyítésére, javítására.

Eredményes esztendők teltek el a TOT előző kongresszusa óta. Kevesebb munkaerővel, mintegy 35 százalékkal nagyobb értéket állítottak elő tavaly a Csongrád megyei téeszek, mint 1976-ban. Az eredmény értékét növeli, hogy lényegesen nehezebb gazdasági feltételek közt kellett dolgozniuk a mezőgazdasági nagyüzemeknek is.

A két fő ágazat közül az állattenyésztés árbevétele nőtt valamivel gyorsabban. Különbségek — néha indokolatlan eltérések — vannak egyes állatfajták, illetve növénytermesztési ágazatok jövedelmezősége között. Ez különösen az állattenyésztésnél okoz gondot, ahol nem lehet egyik évről a másikra váltogatni, mivel foglalkozzék egy-egy téesz.

Igen jelentős eredménye az elmúlt öt esztendőnek, hogy véglegesen polgárjogot nyert a sok kézi munkára, intenzív kultúrákra szakosodott háztáji. A politikai szemlélet változása után — ha lassan, különböző ágazatokban eltérő mértékben is — nem vetélytársat, hanem partnert, ösztönző munkaszervezési formát látnak ma már a legtöbb helyen a kisgazdaságokban. Kialakultak a nagyüzem és a háztáji közötti gyümölcsöző kapcsolatok, sikerült megtalálni a kölcsönös érdekek alapján azokat a szervezeti formákat, melyekből végső soron a népgazdaságnak is tekintélyes haszna származik.

Növekedett a téesztagok jövedelme, javultak munkakörülményeik. Egyre több fiatal találja meg számítását a mezőgazdaságban. Sok ifjú agrárszakembert foglalkoztatnak a termelőszövetkezetek, s növekszik a tagok szakképzettsége. Az elmúlt években a társadalombiztosítás vívmányait kiterjesztették a termelőszövetkezeti tagokra is, kevés kivétellel hasonló jogok illetik meg őket, mint az ipari munkásokat.

A mezőgazdasági kollektívák vitáiban azonban nemcsak az eredményekről esett szó. Több helyen kifogásolták a jelenlegi gazdálkodási rendszer, a gazdasági, jogi szabályozás egyes elemeit. Szót emeltek például az egyes termelőszövetkezetek nagyobb önállósága mellett. Jelenleg ugyanis aprólékosan, részletekbe menően szabályoznak olyan kérdéseket is, amelyekben több haszna lehetne a rugalmas helyi döntéseknek. Eltérő vélemények hangzottak el arról, növeljék-e a küldöttgyűlések szerepét a konkrét döntéshozatalban: mit érdemes meghagyni a közgyűlés hatáskörében, miről dönthet a küldöttgyűlés. Mások viszont a közgyűlés szerepének csökkenésétől, s ezzel a szövetkezeti demokratizmus csorbulásától tartottak.

Több tanácskozáson is fölmerült, a küldötteket ne két évre, hanem a különböző szövetkezeti bizottságokkal együtt öt esztendőre választ-szák. E bizottságok számát akár csökkenteni is lehetne: feladataikat kevesebb testület tartalmasabb munkával, jobban elláthatná. A szövetkezeti tagsági viszony megszüntetésére a jelenleginél egyszerűbb jogi megoldást lehetne találni. A háztáji és a közös tevékenység munkajogi elbírálása során is nagyobb önállóságot szeretnének a termelőszövetkezetek.

Sokan bírálták a gazdasági szabályozó rendszer gyakori változtatását. Azt szeretnék, ha ezek a középtávú tervek készítésekor már ismertek lennének, és tervidőszak közben állandóak maradnának. Kifogásolták a bérgazdálkodás jelenlegi rendszerét. Szóvá tették, hogy az iparban vállalhat valaki másodállást a saját főállású munkahelyén is — a mezőgazdaságban nincs erre lehetőség.

Kérték, hogy ahol nagyon alacsony az átlagbér-színvonal, nyújtsanak lehetőséget egyszeri nagyobb adómentes emelésre. A jelenlegi szabályozás szerint ugyanis az ilyen gazdaságok reménytelen helyzetbe kerülnek, ha meg akarják tartani dolgozóikat. A termelőszövetkezetekben továbbra is sok a panasz a mezőgazdasági termékek felvásárlóira: bár az utóbbi években növekedtek a több csatornás értékesítés lehetőségei.

Sok az ellenőrzés a gazdaságokban: a különböző főhatóságok revizorai gyakran egymásnak adják a kilincset. Jobban össze lehetne hangolni ezeket a vizsgálatokat — ha már a különböző szervek nem bíznak meg egymás vizsgálati eredményeiben.

A megyében sok gondot okoznak a melléküzemágak. Korábban szemléleti okokból maradtak el a fejlődésben: mostanában viszont pénz nincs a fejlesztésre, illetve nem lehet a több éves lemaradást egyik évről a másikra behozni.

Néhány szociális kérdésben is véleményt mondtak a téesztagok. Igen kevés a legidősebbek, az alapító tagok nyugdíja. A szakszövetkezeti tagok is olyan korban — a nők 65, a férfiak 70 évesen — kapnak csekélyke járulékot, hogy a részük meg sem éri ezt az időt. A fiatalok kevesebb támogatást kapnak a lakásépítésben, mint városban, ezt is sokan sérelmezték.

Az elhangzott vélemények, javaslatok közt természetesen volt olyan, amelynek a megvalósításához hiányoznak a feltételek. Ám az elmondottak mindenképpen hűen tükrözik a termelőszövetkezeti mozgalom mai helyzetét, s a kimagasló eredmények elismerése mellett utat mutathatnak a továbblépésre is.

Tanács István

Forgalomszervezéssel a biztonságos közlekedésért

Ma már közel 43 ezer személygépkocsi közlekedik Csongrád megyében. Teherszállító járművek, autóbuszok, motorkerékpárok ezrei futnak az utakon. A gyors ütemben bővülő forgalom egyre nagyobb feladatokat ró a közutak építőire, a közlekedés szervezőire. Különösen Szegeden, ahol a jelentős hazai és nemzetközi átmenőforgalom is nehezíti a helyzetet. A baleseti statisztika tanúsága szerint a legveszélyesebb útszakaszok egyike itt a 47-es főút várost átszelő szakasza, a József Attila sugárút. Annak is egy faramuci, szokatlanul komplikált kereszteződése, a sugárút és a Rózsa, illetve a Retek utca találkozásánál.

Olvasóink közül számosan ragadtak már tollat az itteni baleseti források leírására. Legutóbb Postaláda rovatunkban került szóba a veszélyes kereszteződés. Levélírónk egy nemrég történt halálos balesetet kapcsán tett javaslatot a kritikus helyzet megszüntetésére. Megjegyezve ugyanakkor, hogy tapasztalatai szerint az illetékesek nem veszik kellőképpen figyelembe a lakosság segítőszándékú észrevételeit. Mi akkor türelmet kértünk olvasónktól. Most pedig már a fejleményekről is beszámolhatunk.

Az autóval közlekedő szegediek néhány napja figyelhettek fel a lényeges változásra: *a József Attila sugárút — Rózsa — és Retek utcai kereszteződésében megszűnt három kanyarodási lehetőség.* Az ügyben érdekelt szakhatóságok a közlekedési vállalatokkal egyetértésben döntöttek a tilalmi táblák kihelyezéséről. A megszokottól eltérően tehát nem lehet: a belvárosból jövet a sugárútról balra, a Rózsa utcába; a Budapesti körút felől érkezve a Retek utcába; illetve a Rózsa utcából jobbra, a sugárútra kanyarodni. Az intézkedés haszna nyilvánvaló, hisz a tilalmaknak köszönhetően áttekinthetőbbé, kevésbé veszélyessé vált a kereszteződés. *A forgalomszervezők mostani döntése azonban csak bevezetője egy lényegesebb, végleges megoldást eredményező változásnak.* Mert aligha vitatható: megnyugtatóan rendezni a közérdeklődésre számottartó ügyet csak a Rózsa és a Retek utca tengelyének szintbe hozásával, azaz egy épület szanálásával lehet. Erre viszont jelenleg — tekintettel a város anyagi lehetőségeire — még nincs mód.

Mit lehet hát mégis tenni? Választ a városi tanács vb építési és közlekedési osztályától és a KPM helyi illetékeseitől kaptunk. Megtudtuk, hogy *a tilalmak elrendelését követő lépés a sugárút e szakaszának kettőről négy forgalmi sávra szélesítése.* (Az útépítés, a sugáruttól jobbra, a Retek utcára való kanyarodás biztosítása miatt néhány fa kivágásra ítéltetik.) Az autósok bizonyára örömmel fogadják az építés hírét. De a változások nemcsak nekik, hanem a gyalogosoknak, az autóbuszok és a villamos utazóközönségének is kedveznek. A kiszélesített sugárút Rózsa és Retek utcai kereszteződésében jelzőlámpák irányítják majd a forgalmat. Új helyre kerülnek a busz- és a villamosmegállók. A jelenlegi állapottal ellentétben elkülönítik a két tömegközlekedési jármű megállóhelyeit. Egyben arra is figyelmet szentelnek, hogy a megállóhelyeket biztonságosan, lámpa védelmében, a lehető legrövidebb úton felfestett zebrán közelíthessék meg az utazók. A mostani egyetlennel szemben több kijelölt gyalogátkelőhelyet létesítenek.

Az útépítés végeztével életbe lépő forgalmi rendről idejében tájékoztatjuk olvasóinkat.

L. Zs.